

Cuprins

Cuvântul autorului	5
CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN STUDIUL DREPTULUI ROMAN	7
Ce este și de ce studiem Dreptul Roman?	7
Câteva noțiuni fundamentale	13
Mentalități și valori fundamentale romane	16
Regalitatea	18
Republica	19
Principatul	24
Dominatul	26
Diviziunile dreptului roman	30
CAPITOLUL II. IZVOARE	39
Cutuma	39
Legea	41
Edictele magistraților	43
Senatus-consultele	44
Constituțiile imperiale	45
<i>Iurisprudentia</i> (știința dreptului)	46
Codificarea lui Iustinian	51
Dreptul bizantin, după Iustinian	52
Receptarea dreptului roman	54
CAPITOLUL III. PROCEDURA DE JUDECATĂ	67
Dreptul Roman este un drept al acțiunilor	67
Apariția procedurii de judecată	67
Procedura legisacțiunilor	68
Procedura formulară	73
Formula de judecată	76
Acțiunile	78
Procedura extraordinară	84
Concluzii	86
CAPITOLUL IV. PERSOANELE	87
Noțiunea de persoană și cea de capacitate	87
<i>Status libertatis</i>	88
<i>Status civitatis</i>	95
<i>Status familiae</i>	97
<i>Patria potestas</i>	100
<i>Matrimonium</i>	102
Dobândirea puterii părintești	107

Stingerea puterii părintești	111
<i>Capitis deminutio</i>	112
Persoanele juridice	113
Mijloacele derivate de exercitare a puterii părintești	115
CAPITOLUL V. BUNURILE	121
Diviziunea lucrurilor (bunurilor).....	121
<i>Dominium</i>	125
<i>Possessio</i>	130
Coproprietatea	137
Dobândirea proprietății	138
Stingerea proprietății	148
Apărarea proprietății	149
<i>Iura in re aliena</i>	151
CAPITOLUL VI. SUCCESIUNILE	157
Noțiuni fundamentale de drept succesoral	157
Istoricul dreptului succesoral roman	159
Succesiunea legală (<i>ab intestato</i>)	160
<i>Testamentum</i>	162
Dobândirea moștenirii	172
Acțiunile succesoriale	174
CAPITOLUL VII. OBLIGAȚIILE	175
GENERALITĂȚI.....	175
Ce anume studiem în acest capitol?	175
NOȚIUNEA DE OBLIGAȚIE.....	180
Definiție	180
Elementele obligației.....	182
Izvoarele obligațiilor	185
CONTRACTUL – IZVOR DE OBLIGAȚII	191
Apariția noțiunii juridice de contract	191
Elementele esențiale ale contractului	194
Tipologia obligației contractuale.....	203
A. Contractele solemne	203
<i>Verbis</i> (contractul verbal).....	204
<i>Litteris</i> (contractul literal)	216
B. Contractele reale.....	220
<i>Mutuum</i> (împrumutul de consumație)	221
Încheierea contractului	221
Efectele contractului.....	225
Fiducia.....	230
<i>Depositum</i> (depozitul).....	235
<i>Comodatum</i> (comodatul).....	237
C. Contractele consensuale	239
<i>Emptio-venditio</i> (vânzarea)	244

Obiectul vânzării	245
Încheierea vânzării	248
Obligațiile părților	249
<i>Locatio-conductio</i> (locațiunea)	255
<i>Mandatum</i> (mandatul)	263
Obligațiile părților	267
Stingerea contractului	269
<i>Societas</i> (societatea)	269
D. Contractele nenumite	274
E. Pactele adăugate	277
Pactele adăugate unui contract	277
Pactele pretoriene (<i>pacta pretoria</i>)	278
Pactele legitime (<i>pacta legitima</i>)	280
DINAMICA OBLIGAȚIEI CONTRACTUALE	280
A. Contractarea obligațiilor	280
Termenul	281
Condiția	284
B. Parcurusul obligațiilor	290
Liberarea (descărcarea) debitorului sau plata	291
Compensația	295
Novăția	298
Cesiunea de credit	299
Confuziunea	306
Concursul a două cauze lucrative	306
Prescrierea creanțelor (prescripția liberatorie)	307
Neexecutarea obligației	309
Daunele interese	309
Forța majoră și cazul fortuit	311
Punerea în întârziere și răspunderea contractuală	311
DELICTUL – IZVOR DE OBLIGAȚII	318
OBLIGAȚIILE NĂSCUTE <i>EX VARIIS CAUSARUM FIGURIS</i>	324
<i>Negotiorum gestio</i> (gestiunea de afaceri)	324
Îmbogățirea fără cauză	325
TIPURI SPECIALE DE OBLIGAȚII	327
Obligațiile naturale	327
Obligațiile divizibile și indivizibile	328
Obligațiile solidare	328
Bibliografie esențializată	331
Glosar de termeni și persoane	333

Cuvântul autorului

Materia Dreptului privat roman așază bazele de formare a viitorului jurist.

La Facultatea de Drept a UBB Cluj-Napoca, pregătirea în domeniu se bazează cumulativ pe cursul vorbit și cel tipărit. Prin urmare, acest Manual vine să completeze discuția directă pe spețe (conținute în textele de Drept Roman) de la cursul vorbit, respectiv de la tutoriale și întâlniri online pentru cei înscriși la învățământ la distanță. Conținutul său oferă un bagaj de noțiuni teoretice elementare, ce se completează însă în mod necesar cu frecventarea cursurilor și cu utilizarea izvoarelor (în principal Gaius și Iustinian). Studentul trebuie să participe la cursurile vorbite pentru a deprinde maniera în care se abordează o problemă de drept, să vadă cum se descifrează și comentează textele din *Corpus iuris civilis* și din alte izvoare, respectiv cum se ajunge la o soluție în drept.

Față de prima ediție (2016), am simplificat și am actualizat câteva secțiuni. Pasajele scrise cu caractere de dimensiune mai mică au valoare de completări/detalieri și sunt facultative.

Am adăugat la final și un mic Glosar de termeni și persoane. Acesta corespunde noțiunilor și numelor de juriști indicate cu asterisc în primele capitole. Experiența la catedră ne-a revelat dificultățile întâmpinate de studentul din anul I în înțelegerea unor noțiuni de specialitate juridică și în cunoașterea unor juriști: sunt chestiuni cu care nu avea în mod obiectiv unde să se întâlnească până acum. Ca urmare, studentul poate găsi în Glosar sumare explicații pentru toate noțiunile sau numele marcate. Detaliile pentru majoritatea acelor noțiuni le va găsi în capitolele ulterioare, afectate tematicii în cauză.

Manualul este rezultatul cercetărilor ce le-am întreprins din 2005 până astăzi în vederea optimizării modului de predare a materiei. În această perioadă, am lucrat la actualizarea cursului maestrului nostru, profesor doctor docent Vladimir Hanga, ajungând progresiv la refacerea integrală sau parțială a capitolelor acestuia. Recunoștința autorului se îndreaptă de aceea spre memoria celui care i-a condus teza de doctorat și l-a alăturat continuator al operei sale didactice și de cercetare.

Cluj-Napoca, august 2019